

АНОТАЦІЯ

У ЦІ. Економічна нерівність КНР як імператив формування соціальної стратифікації населення. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини». – Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, 2025.

У дослідженні встановлено, що економічна нерівність є багатовимірним явищем, що охоплює диспропорції у доходах, багатстві та можливостях між окремими особами, соціальними групами та регіонами. Вона проявляється не лише у відмінностях рівня доходів, а й у доступі до освіти, охорони здоров'я та ринку праці, формуючи соціальну мобільність та рівень життя населення. У роботі подано типологію економічної нерівності, яка включає доходну, майнову, можливостей, регіональну, глобальну, між поколіннями та гендерно-соціальну. Проаналізовано ключові економічні теорії – класичну, марксистську, неокласичну, кейнсіанську, інституціональну та сучасні підходи, що пояснюють причини та механізми нерівності. Аналіз показав, що стратифікація може пояснюватися як економічними чинниками (виробничі відносини, ринки праці, власність), так і соціально-культурними (статус, престиж, культурний та соціальний капітал). Значну увагу приділено інструментам вимірювання – коефіцієнту Джині, індексу Тейла, коефіцієнту Аتكісона та іншим. Дослідження показало, що ефективна політика подолання нерівності потребує комплексного підходу, який враховує як економічні, так і соціально-інституційні фактори.

Встановлено причинно-наслідкові механізми, які поєднують економічну нерівність і соціальну стратифікацію: доступ до освіти, сегментація ринку праці, просторове розшарування, політична влада, культурна репродукція та відмінності у здоров'ї. Висвітлено проблеми соціальної мобільності та бар'єри для підвищення соціального статусу, зумовлені структурними та культурними факторами. Окремо розглянуто роль державної політики та перерозподільних

механізмів (оподаткування, соціальні програми, публічні послуги) у зменшенні нерівності та забезпеченні справедливості.

У дослідженні розглянуто трансформацію економічної моделі КНР від централізованої планової системи до «соціалістичної ринкової економіки» та її вплив на соціальну стратифікацію населення. Виокремлено чотири етапи реформ: аграрні, індустріально-міські, поглиблені ринкові та пост-COT, що зумовили високі темпи зростання ВВП, піднесення приватного сектора та виведення понад 800 млн осіб із бідності. Водночас реформи спричинили значні диспропорції: збереження розриву між містом і селом, регіональну асиметрію, нерівність у доходах і накопиченні багатства. Особливе місце у формуванні соціальних бар'єрів посідає система хукоу, яка обмежує доступ сільських мігрантів до освіти, медицини та соціального захисту. Проаналізовано виміри нерівності (галузевий, регіональний, соціально-демографічний) та політику держави щодо їх подолання: кампанії з ліквідації бідності, розширення соціальних гарантій і програма «спільного процвітання». Робота підкреслює, що глобалізація й технологічний розвиток створюють нові можливості, але й посилюють соціальну диференціацію.

У дисертаційній роботі досліджено динаміку розвитку КНР від аграрної економіки до світового промислово-технологічного центру та показано, що це зростання супроводжується суттєвими регіональними, місько-сільськими, професійними, освітніми та гендерними диспропорціями. Наведено статистичні дані про нерівність доходів між східними та західними регіонами, між містом і селом, а також між різними соціально-професійними групами. Окрему увагу приділено впливу системи хукоу, гендерному розриву в оплаті праці та становищу етнічних меншин. У роботі розкрито роль державних стратегій, включаючи політику «Go West», програму «Нове соціалістичне село» та ініціативу «Загальне процвітання», у зменшенні соціально-економічних дисбалансів. В дослідженні проаналізовано емпіричні індикатори і тенденції соціальної стратифікації в КНР. У роботі проаналізовано ключові соціально-економічні характеристики: доходи, освіта, доступ до ресурсів, мобільність та

вплив системи хукоу. Досліджено роль середнього класу як драйвера внутрішнього попиту та водночас його вразливість перед нерівністю та ринковими коливаннями. Виявлено, що соціальна мобільність в КНР залишається обмеженою, а концентрація багатства у верхніх 10% населення зберігається.

У дисертації розглянуто особливості податкової та соціально-фіскальної системи КНР у контексті їхньої ролі у зменшенні економічної нерівності. Аналіз показав, що податково-бюджетна модель КНР ґрунтується переважно на податках на споживання (насамперед ПДВ) та значних соціальних внесках, що дозволяє фінансувати масштабні інвестиційні та цільові програми. Водночас така структура менш ефективна для перерозподілу доходів порівняно з системами розвинених країн. Дані свідчать про високий рівень індексу Джині ($\sim 0,47$), що підтверджує суттєві виклики соціальної стратифікації. Виконано порівняльний кластерний аналіз із використанням міжнародних індикаторів (частка податків у ВВП, структура надходжень, соціальні витрати). Виявлено, що КНР належить до групи країн із середнім рівнем нерівності, разом зі США, Мексикою та Туреччиною. Додатково проведено регресійний аналіз залежності між зростанням ВВП і нерівністю, який підтвердив помірну негативну кореляцію.

У роботі запропоновано концептуальну модель зниження економічної нерівності в КНР, що інтегрує три ключові компоненти: перерозподіл доходів, інклюзивне зростання та регіональний баланс. Модель враховує як вертикальний, так і горизонтальний виміри нерівності, поєднуючи інструменти прогресивного оподаткування, соціальних трансфертів і розвитку публічних послуг із політиками створення робочих місць, розширення доступу до освіти та підтримки малого бізнесу. Окремий акцент зроблено на подоланні просторових диспропорцій через цільові фіскальні трансфери, інфраструктурні проєкти та стратегії розвитку відсталих регіонів. Запропонована структура дозволяє моделювати сценарії економічного розвитку до 2035 року з урахуванням оптимістичних, базових та песимістичних прогнозів, інтегруючи кількісні

показники (Gini, Palma ratio, рівень бідності) та якісні індикатори (сприйняття справедливості, мобільність, довіра до інституцій).

У дослідженні напрацьовано механізм інклюзивного економічного розвитку КНР, що ґрунтується на поєднанні соціальних, податкових та інституційних інструментів. Центральну роль відіграють соціальні гарантії та цільові програми добробуту, спрямовані на захист вразливих груп від економічних шоків. Наголошується на використанні цифрових технологій для підвищення адресності допомоги, розширенні пенсійних та медичних систем, удосконаленні страхування від безробіття й розвитку активних програм зайнятості. Значну увагу приділено прогресивним податковим реформам, зокрема оподаткуванню капітальних доходів, майновим і спадковим податкам, що сприяють перерозподілу ресурсів. Важливим напрямом є розширення доступу до освіти та професійної підготовки, особливо для вразливих груп населення.

У роботі представлено дорожню карту стратегічних реформ зі зменшення соціальної та економічної стратифікації в КНР. Запропонований підхід передбачає багаторівневу структуру коротко-, середньо- та довгострокових пріоритетів, що відповідають національним планам розвитку, зокрема 14-й п'ятирічці (2021-2025) та «Баченню 2035». Короткострокові заходи спрямовані на термінове пом'якшення нерівностей шляхом адресних субсидій, програм зайнятості та покращення доступу до базових соціальних послуг. Середньострокові пріоритети включають інституційні реформи, реформування системи хукоу, міжрегіональне вирівнювання та посилення інклюзивності освіти й охорони здоров'я. Довгострокова перспектива передбачає глибинну трансформацію соціально-економічної структури, зокрема перехід до економіки, орієнтованої на споживання, зміцнення соціальної згуртованості та інтеграцію екологічної стійкості у стратегії зменшення нерівності. Значна увага приділяється міжрегіональній координації, цифровій трансформації та міжнародному співробітництву, які посилюють ефективність реформ.

Ключові слова: сталий розвиток, інклюзивний розвиток, соціальний розвиток, соціальна інклюзія, освіта, нерівність, бідність, доходи, зайнятість, економічний розвиток, економічна криза, глобалізація, інституційне забезпечення, діджиталізація, пандемія.

ANNOTATION

Wu QI. Economic inequality of the PRC as an imperative for the formation of social stratification of the population. – Qualifying thesis manuscript copyright.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 292 – “International Economic Relations” – West Ukrainian National University, Ternopil, 2025.

The research established that economic inequality is a multidimensional phenomenon that encompasses disparities in income, wealth, and opportunities among individuals, groups, and regions. It reflects not only differences in earnings but also unequal access to education, healthcare, and employment, shaping social mobility and living standards. The study presents a typology of economic inequality, including income, wealth, opportunity, regional, global, intergenerational, and gender or social group disparities. Key economic theories analysed – classical, Marxian, neoclassical, Keynesian, institutional, and contemporary approaches that explain the origins and persistence of inequality. The analysis demonstrated that stratification can be explained through both economic dimensions (relations of production, labor markets, ownership) and socio-cultural ones (status, prestige, cultural and social capital). Measurement tools such as the Gini coefficient, Theil index, Atkinson index, and others are examined as essential instruments for empirical research. The study showed that effective policies to address inequality require a comprehensive approach that takes into account both economic and socio-institutional factors.

Causal mechanisms have been established that linking inequality and stratification: access to education, labor market segmentation, spatial segregation, political power, cultural reproduction, and health disparities. The paper also addresses issues of social mobility and barriers to upward movement caused by structural and cultural factors. Furthermore, it highlights the role of state policies and redistributive instruments (taxation, welfare programs, public services) in mitigating inequality and promoting social justice.

The study examines the transformation of China’s economy from a centrally planned model to a “socialist market economy” and its impact on social stratification.

Four phases of reform are identified: rural, urban-industrial, deep market liberalization, and post-WTO, which generated rapid GDP growth, expansion of the private sector, and lifted more than 800 million people out of poverty. However, reforms also created persistent disparities, including the rural-urban divide, regional imbalances, income gaps, and wealth concentration. The hukou household registration system remains a key institutional barrier limiting migrants' access to education, healthcare, and welfare. Inequality multiple dimensions analysed (sectoral, regional, and socio-demographic) and the state's policy to overcome them: poverty alleviation campaigns, expansion of social insurance, and the "common prosperity" agenda. The research highlights that globalization and technological development create new opportunities, but also increase social differentiation.

The dissertation examines the dynamics of the transformation of the PRC from an agrarian economy into a global industrial and technological hub, highlighting how rapid growth has been accompanied by persistent disparities across regions, urban and rural areas, occupations, education levels, and gender. Statistical evidence illustrates the widening income gap between eastern and western provinces, as well as the continuing urban-rural divide, as well as between different socio-professional groups. The research further explores the impact of the hukou household registration system, gender wage gaps, and the marginalization of ethnic minorities. The thesis reveals the role of state strategies, including the "Go West" strategy, the New Socialist Countryside program, and the recent "Common Prosperity" agenda, aimed at mitigating socioeconomic imbalances. The study analysed empirical indicators and trends of social stratification in the PRC. The thesis analysed key socio-economic characteristics: income, education, access to resources, mobility, and the impact of the hukou system. The role of the middle class is explored as a driver of consumption-led growth but remains highly dependent on inequality and market fluctuations. Findings show that wealth concentration among the top 10% continues, while upward mobility remains limited.

The thesis examines the peculiarities of PRC's fiscal and social-financing system and its implications for reducing economic inequality. Findings highlighted that the

PRC relies heavily on consumption-based taxation, primarily VAT, and substantial social security contributions, which fund large-scale infrastructure and targeted social programs. However, this system is less redistributive than welfare-state models in advanced economies. Empirical evidence shows Gini coefficient remains high (~ 0.47), indicating persistent inequality and stratification challenges. A comparative cluster analysis, using indicators such as tax-to-GDP ratios, revenue composition, and social spending, positions PRC among moderate-inequality economies alongside the U.S., Mexico, and Turkey. Furthermore, a regression analysis of GDP growth to the Gini Index reveals a moderate negative correlation.

The study proposed a conceptual model for reducing economic inequality in PRC, built around three pillars: income redistribution, inclusive growth, and regional balance. The model addresses both vertical and horizontal inequality through progressive taxation, social transfers, and public service provision, while simultaneously promoting job creation, human capital development, and small enterprise support. Particular attention is paid to spatial disparities, with targeted fiscal transfers, infrastructure projects, and place-based strategies designed to uplift lagging regions. The framework enables scenario modelling up to 2035, incorporating optimistic, baseline, and pessimistic projections that integrate quantitative indicators (Gini coefficient, Palma ratio, poverty rates) with qualitative dimensions (perceptions of fairness, mobility, and institutional trust).

The study explores the mechanism of inclusive economic development in the PRC, integrating social, fiscal, and institutional instruments. Central emphasis is placed on social safety nets and targeted welfare programs that shield vulnerable groups from economic shocks. Digital technologies are highlighted as tools for improving benefit targeting, expanding pension and healthcare schemes, strengthening unemployment insurance, and promoting active labour market measures. Progressive tax reforms, including the taxation of capital gains, recurrent property taxes, and inheritance levies, are presented as key redistributive tools. Equally important is broadening access to quality education and vocational training, particularly for disadvantaged groups.

The study presents a roadmap for strategic reforms aimed at reducing social and economic stratification in PRC. The proposed framework is structured around short-, medium-, and long-term priorities, aligned with national development strategies such as the 14th Five-Year Plan (2021-2025) and Vision 2035. Short-term measures focus on urgent interventions, including targeted subsidies, job creation programs, and improved access to essential services. Medium-term priorities emphasize institutional reforms, gradual hukou reform, interregional equalization, and enhanced equity in education and healthcare. The long-term horizon envisions a systemic transformation toward a consumption-driven economy, stronger social cohesion, and the integration of environmental sustainability into anti-inequality strategies. Regional policy coordination, digital transformation, and international cooperation are highlighted as crucial levers for amplifying reform outcomes.

Keywords: sustainable development, inclusive development, social development, social inclusion, education, inequality, poverty, income, employment, economic development, economic crisis, globalization, institutional support, digitalization, pandemic.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Wu Qi. China's socio-economic transformation and economic inequality in the era of modern technologies. *Інноваційна економіка*. 2025. Вип. 1. С. 67-75. URL: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.1.8> (0,86 д.а.).
2. Wu Qi. Empirical analysis of economic inequality in China. *International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. Volume 4. 2025. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-4-10862> (0,65 д.а.).
3. Wu Qi. The digital divide as a new layer of social stratification in china's innovation economy. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-98> (0,44 д.а.).
4. Wu Qi. The dynamics of disparity: Unraveling the population-driven economic inequality in China. *Journal of higher education research*. 2024. Issue 1, pp. 20-22. URL: <https://doi.org/10.32629/jher.v5i1.2122> (0,2 д.а.).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Wu Qi. Nature of economic inequality as an imperative for the formation of social stratification of the population. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації: матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених*. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. С. 35-36. (0,1 д.а.).
6. Wu Qi. The socio-economic inequality IN China: analyze of trends. *Innovative processes of economic and socio-cultural development: domestic and foreign experience: proceedings of the XVII International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students*. Ternopil: WUNU, 2024. P. 119-120. (0,1 д.а.).
7. Wu Qi. Wealth Inequality in China. *Innovative processes of economic and socio-cultural development: domestic and foreign experience: proceedings of the XVIII International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students*. Ternopil: WUNU, 2025. P. 132-134. (0,18 д.а.).
8. Wu Qi. Economic inequality of the PRC. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: глобальні виклики». Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 188-189. (0,1 д.а.).